

Jože Skumavec – in memoriam

Slika: Portret Jožeta Skumavca (arhiv Lovske družine Bled)

Drugega maja 2020 je v štiriinsemdesetem letu starosti odšel gozdar, statistik, urejevalec, gojitelj in direktor Jože Skumavec. Osnovno šolo je obiskoval v Zgornjih Gorjah in na Bledu. Po osnovni šoli je šolanje nadaljeval na Srednji gozdarski šoli v Postojni. Da se je odločil za gozdarsko stroko, je razumljivo in je bilo pričakovano, saj se je rodil v kraju Zgornje Laze, ki je obdan z gozdovi Mežaklje, Pokljuke, Jelovice in Karavank. Ni mu bila dovolj le srednješolska izobrazba, želel je več – poglobljen študij gozdarstva, ki mu je omogočil globlje spoznati bit narave gozda. Uspešno je končal univerzitetni študij. Kot univerzitetni diplomirani inženir se je zaposlil na Gozdnem gospodarstvu Bled (GG Bled) na področju urejanja in tudi gojenja gozdov. Sprejel je delovno mesto računalničarja statistika, in začel pionirsko delo računalniške obdelave gozdno ureditvenih podatkov za celotno blejsko gozdnogospodarsko območje. Bil je tudi med prvimi računalničarji v slovenskih gozdarskih podjetjih in ustanovah, kjer sta z ženo Olgo orala ledino.

Kmalu po reorganizaciji slovenskega gozdarstva (1991) je zapustil GG Bled in zasedel mesto direktorja Gozdnokmetijske zadruga na Bledu. Uspešno je vzpostavil nekatera sodobnejša načela delovanja zadruga. Predvsem pa se je zavzemal za dobrobit članov zadruga in njihovo stalno izobraževanje v skladu z načelom naravnih danosti in tehnološkega napredka.

Ne le kot gozdar, tudi kot kmečki sin, je bil od malega povezan z naravo. Ob študiju gozdarstva je bilo zanj zelo zanimivo in »bližnje« področje botanike, tako spoznavanje rastlin kot njihovih združb, še posebej gozdnih. V stroki je bil vnet zagovornik gojenja in urejanja gozdov na podlagi vegetacijskih preučevanj. Svoje kolege v GG Bled je vedno in vztrajno spodbujal k ekološkemu načelu gospodarjenja z gozdovi. Ta njegova prizadevanja so segala celo onkraj domačega okvirja na republiško raven.

Po upokojitvi je svoje zanimanje za vegetacijo – in posebej za posamezne rastlinske vrste – nadaljeval tako samostojno kot v družbi somišljenikov. Vendar je bilo to zanj premalo. S kolegi in prijatelji je dal pobudo za ustanovitev Naravoslovnega društva Bled. Predsednik društva je postal ob ustanovitvi in to delo predano opravljal do le nekaj tednov pred smrtjo. Dal je pobudo za veliko naravoslovnih ekskurzij na Gorenjskem in v drugih slovenskih pokrajinah od Primorske do Prekmurja. Njegovo delovanje na področju raziskovanja rastlinstva in rasti je prineslo lepe rezultate, saj je sam ali v soavtorstvu objavil več tehtnih in zanimivih člankov (predvsem v revijah *Proteus* in *Folia biologica et geologica*), skupaj z Mitjem Zupančičem in Jožetom Mihoričem tudi dve monografski obdelavi: Poključke soteske in alpske doline Kot (obe v založbi Naravoslovnega društva Bled). Razmišljali smo o pripravi tretjega zvezka, a je Jože zbolel. Predstavil je drevesno dediščino v parkih na Bledu z bližnjo okolico, pisal o Gogalovi lipi v Radovni in zavarovanju Poključke soteske. Pod Srednjim vrhom nad Krnico je odkril škrlatnomodro ptičje seme (*Buglossoides purpureoacerulea*), na Gorenjskem redko toploljubno rastlino iz družine srhkolistikov (*Boraginaceae*) in o tej najdbi smo napisali članek. Še zadnje mesece svojega življenja (nazadnje 12. aprila 2020) se nam je po elektronski pošti oglašal z botaničnimi sporočili. V zadnjem nas je prosil za določitev okrasne hijacintovke, ki jo je opazil na pokopališču v Zgornjih Gorjah. Za pomoč smo prosili dr. Valerijo Babij, botaničarko in fitocenologinjo na Zavodu za gozdove Slovenije. Določila mu je okrasno rastlino, v njenem dejanju pa lahko

Slika: Jože Skumavec pri orjaškem lipaku oz. lipovcu v Zgornji Radovni (Arhiv družine Skumavec)

vidimo tudi simbolno gesto, saj se je njegovo dolgoletno prizadevanje, da bi ta ustanova zaposlila fitocenologa, končno le uresničilo.

Poleg njemu zelo ljubega naravoslovnega delovanja se je ukvarjal še z gospodarsko-organizacijskimi dejavnostmi, v katerih je dejavno deloval v republiškem in lokalnem merilu ter bil član – ali funkcionar – v več strokovnih združenjih, med drugim svetov Triglavskega narodnega parka in Zavoda za gozdove Slovenije. Kot predstavnik v svetu edinega narodnega parka v državi je Jože aktivno usmerjal njegovo upravljanje zadnjih deset let, v vlogi svetnika pa sta ga odlikovali neposrednost in jasnost pri vsebinskih obravnavah, kar je sejam s praviloma diplomatskim pristopom dalo prepotrebno svežino. Kljub svojim trdnim načelom pa je bil pripravljen kadarkoli prisluhniti utemeljitvam sogovornikov in jih upoštevati v svojih stališčih. Podobno je deloval v svetu Zavoda za gozdove, kar zgovorno priča dokument, ki ga je sestavil po posvetu z nekaterimi gozdarskimi prijatelji in ga razposlal na številne naslove. Posthumno ga predlagamo v objavo.

Slika: Jože Skumavec (v sredini) z blejskima gozdarjema: levo Janez Košir in desno Zvone Šolar (Arhiv družine Skumavec)

Tretja njegova ljubiteljska dejavnost je bil zgodovina, predvsem zgodovinski dogodki v domačem okolju, ki so se nanašali na Habsburžane in briksenško škofijo. Naj omenimo še njegovo posebnost, da je znal na pamet kar nekaj Prešernovih pesmi in jih recital ob ustrezni priložnostih.

V spominu nam bo ostal kot prizadeven gozdar in srčen ljubitelj narave.

Mitja ZUPANČIČ, Andrej ARIH,
Igor DAKSKOBLER

LITERATURA

- Skumavec, J., 2014. Drevesna dediščina v blejskih parkih in okolici. *Proteus* (Ljubljana), 76, 9-10: 445-457.
- Skumavec, J., 2018. Ob osemdesetletnici Staneta Peterlina. *Proteus* (Ljubljana), 80, 5: 23-234.
- Skumavec, J., Zupančič, M., 2014. Zanimive in redke rastline v naravnem okolju Bleda in Gorij. *Razgledi Muzejskega društva Bled za leto 2014*: 85-93.
- Zupančič, M., Skumavec, J., 2007. Gogalova lipa. *Varstvo narave* (Ljubljana), 20: 131-135.
- Zupančič, M., Skumavec, J., Rozman, A., Dakskobler, I., 2017. New localities of *Buglossoides purpureocaerulea* (L.) I. M. Johnston in the Julian Alps (NW Slovenia). Nova nahajališča vrste *Buglossoides purpureocaerulea* (L.) I. M. Johnston v Julijskih Alpah (severozahodna Slovenija). *Folia biologica et geologica* (Ljubljana), 58, 2 : 89-100.
- Zupančič, M., Skumavec, J., 2015. Flora and vegetation in Pokljuka Gorge (Julian Alps, NW Slovenia). *Folia biologica et geologica* (Ljubljana), 56, 1: 125-150.
- Zupančič, M., Skumavec, J., 2016. Flora in vegetacija Pokljuške soteske (Julijske Alpe, SZ Slovenija), (Naravoslovni vodniki, 1). Zgornje Laze, samozaložba, 53 str.
- Zupančič, M., Skumavec, J., Mihorič, J. 2017. Floristične in vegetacijske zanimivosti Kota (Julijske Alpe, SZ Slovenija). *Naravoslovno društvo Bled in Slovenska akademija znanosti in umetnosti. Zgornje Laze-Ljubljana*, 69 str.